

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm VIII. Constitutus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

ſæ instructionem exhibendam Bracharenſi Eccleſiæ petierunt, exhibentes ſuper hoc mandatum ſpeciale. Id verò Pontifex uſque ad octauam Pentecoſtes concedendum eſſe iudicauit.

SVMMARIVM.

1. *Termini iudiciales etiam Eccleſias & Minores ligant, ita vt neque hi, neque illa poſt peremptorium audiantur, conceditur tamen illis reſtitutio in integrum.*
2. *Procurator hic Monafterij ad petendam reſtitutionem, videtur indiguiſſe mandato ſpeciali.*

NOTANDVM I. Termini, ſeu præſcriptiones iudiciales conſtringunt etiam Eccleſias, ac Minores, vt poſt elapſum tempus audiendi non ſint. Sed conceditur eis reſtitutio in integrum. Ita etiam ſumitur ex l. 1. C. ſi ſæpius reſtitutio, &c. & c. vlt. hoc tit. quibus locis habetur, quòd Minor, vel Eccleſia ſi intra decendium contra ſententiam non appellauit, per in integrum reſtitutionem adiuuanda ſit.

Neque his obſtat l. vlt. C. In quibus cauſis in integrum reſtitutio, vbi dicitur; Quòd præſcriptiones temporales (excepta xxx. vel xl. annorum) ipſo iure non currant contra Minores. Nam l. illa non loquitur de præſcriptionibus ſeu terminis iudicialibus, in quibus id ſpeciale cenſeri debet, quòd currant contra omnes, ſicuti notaui Bartol. in l. 1. C. ſi ſæpius in integrum, &c. Hoſtienſis & Abb. c. vlt. n. 1. hoc tit.

NOTANDVM II. Si quis ad certum terminum in cauſa inſtructus comparere debuit, procuratori nouæ induciæ ordinariæ non conceduntur. De hoc dixi ſuprà in c. dilectus, 11. de procurator.

2. Diſputat hic Gl. ver. mandatum, vtrum Procurator Monafterij ad petendam reſtitutionem in integrum indiguerit mandato ſpeciali. Videtur affirmandum ex hoc textu, & l. illud, 25. §. Si talis, ff. de Minoribus. Sed contra eſt, quòd tradit Gl. communiter

recepta in c. præced. ver. poſtulauit; Quòd Procurator (intellige ſimplicem, vt excludamus tutores, & ſimiles adminiſtratores, qui à iure poteſtatem habent) non audiat ſine mandato ſpeciali, ſi reſtitutionem petat principaliter, ſectis, ſi incidenter. In caſu autem huius c. incidenter petebatur reſtitutio ſuper termino peremptorio: Ergo ſufficiebat Procuratori mandatum generale ad cauſam proſequendam. Duobus modis reſponderi poteſt cum Hoſtienſi apud Ioan. Andream hic n. 5. & c. præced. n. 6. Primò; Narrari hic factum, quòd Procurator ad hanc cauſam habuerit mandatum ſpeciale, ſaltem generaliter ipſi datum, vt petitionem in integrum petere poſſet. Secundò; Quòd forte interlocutoria illa ſententia elapſo decennio tranſierit in rem iudicatam, c. cum dilectus, 2. in fine, de elect. Nam ex eo tempore procurator etiam cõtra interlocutoriam, ſicuti contra definitiuam ſententiam non admittitur ad petendam reſtitutionem abſque mandato ſpeciali. Rationem dat Gl. in c. præced. ver. poſtulauit: Quia reſtitutio in integrum contra ſententiam dari plerumque ſolet loco appellationis: quemadmodum itaque intra decendium poſt latam ſententiam definitiuam, aut interlocutoriam appellare debet Procurator, c. penult. de Procurat. ita & reſtitutionem in integrum petere: Cum enim hoc cauſæ connexum ſit, vnà cum cauſa committi cenſetur. Videri etiam poteſt Abb. in cit. c. præced. n. 5.

CAPITVLVM VIII.

Conſtitutus.

PARAPHRASIS.

Quidam coniuges Guilielmus & Anna quædam poſſeſſiones habebant communes (videl. ipſis communiter donatas, aut ex communi pecunia emptas) mortuà Annà, Guilielmus poſſeſſiones illas vendere volens emancipauit duos ex eadem Annamatos Guilielmum & Ignatium, vt venditioni conſenſum præbere poſſent. Poſt factam

nam venditionem, fratres illi supplicarunt Gregorio IX. Pontifici, vt vel contractum illum irritum declararet; vel (cū adhuc existant intra tempus ad pendendam restitutionem in integrum iure indultam) tum quoad partem ex materna hereditate ad se pertinentem; tum quoad alteram partem, quam iuxta municipalem consuetudinem tanquam proximi consanguinei intra diem & annum, oblato eodem pretio retrahere potuissent, sed facere omiserunt, in integrum restituerentur; quandoquidem in vtroque horum grauiter læsi fuerunt. His relatis, mandat Papa, si ea vera sint, vt dicta venditio, quoad partem eam, quæ dictos fratres contingit, irrita pronuntietur, si debitis iuris solemnitatibus destituta fuerat, sin autem debita solemnitas interuenierit, sed eos læsos esse constiterit, tam super sua, quam super paterna portione, Apostolica auctoritate in integrum restituantur; dummodò pretium, vt promittunt, emptori vel heredibus eius refundant.

S V M M A R I V M.

1. Pater licet habeat vsumfructum & administrationem bonorum maternorum, quæ filiis in potestate sua constitutis obuenerunt; non potest tamen ea alienare, etiam consentientibus filiis.
2. Irrita est alienatio immobilium facta à Minore sine debita solemnitate, scilicet iudicis auctoritate, & si facta est, rem alienatam Minor per viam nullitatis reperere, vel in dubio de nullitate contractus, per viam restitutionis in integrum inuari potest.
3. Statuta municipalia fauorabilia generaliter pro communitate lata etiam clericos comprehendunt.
4. Minoribus & Ecclesiis per restitutionem in integrum succurritur, siue læsi sint in damno, siue in lucro cessante.

NOTANDVM I. Licet pater habeat vsumfructum & administrationem bonorum maternorum, quæ filiis in potestate

sua constitutis obuenerunt, l. 1. C. de bonis maternis; non potest tamen ea alienare, etiam consentientibus filiis, vt ex hoc c. colligitur, & habetur in cit. l. 1. & l. 2. C. eod. l. quæcunque, 4. C. de bonis quæ liberis. Ob hanc itaque causam Guilielmus filios suos emancipauit, vt eorum bona, ipsismet consentum præbentibus, alienari possent. Ita Gl. hic ver. eod. l. Innoc. n. 1. & videri potest Imola n. 3.

NOTANDVM II. Si Minor sine debita solemnitate, videlicet iudicis auctoritate non interueniente, bona immobilia alienet, irrita est alienatio, l. cū emancipatis, 3. l. non solum, 4. C. de prædijs Minorum, & dixi lib. 3. tr. 4. c. 11. n. 2. Quare tali casu Minor rem alienatam reperere potest per viam nullitatis, vt restitutioni in integrum locus esse non debeat, iuxta l. in causa, 16. ff. de Minoribus; vbi dicitur, si communis actionis auxilio, seu vero iure ciuili rem alienatam Minor recuperare possit, non tribui ei extraordinarium Prætoris auxilium. Sin verò dubitet de nullitate contractus; tunc alternatiuum libellum porrigere nõ prohibetur (secundum doctrinam Innoc. hic, n. 2. Abb. n. 9.) videlicet vt vel contractus pronuntietur nullus; aut si vero iure valuit, in integrum restituatur. Etenim, licet possessiones Minoris aut Ecclesiæ omni adhibita solemnitate, etiam cum Superioris seu iudicis decreto alienatæ sint, si tamen læsio grauis interuenit, concedenda est in integrum restitutio, l. siquidem 11. C. de prædijs Minorum.

NOTANDVM III. Statuta municipalia, quæ non onus, sed potius fauorem continent, si generaliter pro communitate lata sint, comprehendunt etiam clericos; cū & ipsi Reipubl. membra sint. Ita sumitur ex hoc c. & dixi de hac re in c. Ecclesia, 10. de Constit. & tradit Abb. hic, n. 3. Imola n. 6.

NOTANDVM IV. Minoribus, ac pariter Ecclesiis, per restitutionem in integrum subuenitur, non tantum si læsi sint in damno, sed etiam in lucro cessante. Ita docet lib. 3. tract. 4. c. 11. n. 2. & sumitur ex hoc textu: cū enim fratres hi in duobus læsi essent, & quoad suam prædiorum portionem,

M m m m m quam

quam cum proprio detrimento vendiderant, & quoad portionem patris, quam cum lucro suo intra annum retrahere poterant, & intermiserunt; super utroque restitutionem in integrum à Papa impetrarunt.

Porro de gentilitio retractu, seu facultate possessiones venditas intra certum tempus iure proximæ confanguinitatis ad se reuocandi, oblati eodem pretio, dixi lib. 3. tr. 4. c. 17. §. 6.

CAPITVLVM IX.

Causa.

PARAPHRASIS.

Restitutio in integrum peti debet à Iudicibus ordinarijs administrationem habentibus, vel ab eorum delegatis; siue causa restitutionis ipsis specialiter delegata sit, siue ea in commissam controuerfiam incidenter veniat. At verò delegati à Iudicibus ordinarijs, qui non administrationem, sed simplicem iurisdictionem habent, sicuti & arbitri, de causa restitutionis cognoscere non possunt, nisi incidenter. Similia habentur in l. vlt. C. Vbi & apud quem.

SVMMARIVM.

1. *Iurisdictionis alia est ordinaria, alia delegata. Ordinaria vel confertur cum administratione rerum, aut iurium in territorio, & continet merum vel mixtum imperium; vel sine tali administratione, & dicitur simplex iurisdictionis.*
Habens ordinariam delegationem delegare potest, non item habens tantum delegatum, nisi sit delegatus Principis.
2. *Habens ordinariam iurisdictionem cum administratione in integrum restituere potest.*
3. *Idem possunt delegati ad vniuersitatem causarum, si cum administratione in aliquo territorio constituti sunt.*
4. *Solus Princeps aliquem restituere potest aduersus sententiam sui delegati.*

5. *Habens simplicem ordinariam iurisdictionem, de causa restitutionis in integrum cognoscere non potest.*
6. *Index delegatus non potest in integrum restituere principaliter, nisi ex speciali commissione data ab habente merum & mixtum imperium.*
7. *Habens iurisdictionem quamcumque, etiam tantum delegatam, potest incidenter causam cognitam in integrum restituere.*
8. *Arbiter non potest restituere in integrum, potest tamen incidenter questionem restitutionis huius decidere, an restitutio à iudice sit petenda, necne.*
9. *Arbiter in causa matrimoniali, vel libertatem concernente, vel criminali assumi non potest.*
10. *Causæ, quæ à maioribus iudicibus expediri debent, vt matrimoniales, criminales criminaliter intentatæ, & quæcumque Iudicis officio nobili exercentur, arbitris committi non possunt.*

Pro intellectu aduerte; Quòd iurisdictionis alia ordinaria est, & alia delegata. Iurisdictionis ordinaria duplex est: Vel enim confertur cum administratione rerum, aut iurium in territorio aliquo; & continet merum, aut mixtum imperium. Vel sine administratione mera in territorio iudicandi potestas confertur, & dicitur simplex iurisdictionis. Porro quicumque ordinaria iurisdictione præditi sunt, hi causam delegare possunt; non item qui delegatam tantum habent, nisi sint delegati Principis.

Nunc ponuntur assertiones: Prima. Qui ordinariam iurisdictionem cum administratione, idèque imperium aliquod habent, vt Episcopus, Vicarius generalis, & Prælati omnes Ecclesiastici, in integrum restituere possunt. Ratio est, quia exercent officium nobile, sicuti explicauimus lib. 1. tr. 4. c. 5. n. 8.

Secunda. Delegati ad vniuersitatem causarum, si cum administratione iurium in territorio aliquo positi sint, causam restitutionis in integrum tractare possunt: quia ordinarijs æquiparantur. Ita docet Bartolus in cit. l. vlt. n. 4. Abb. hic n. 7.